

**ІНФОРМАЦІЙНЕ ПОВІДОМЛЕННЯ № 13
ЩОДО РОЗВИТКУ ТА РОЗПОВСЮДЖЕННЯ
ШКІДНИКІВ ТА ХВОРОБ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ
КУЛЬТУР У ГОСПОДАРСТВАХ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ
за першу декаду травня 2021 року**

Перша половина звітнього періоду характеризувався переважно теплою погодою, друга половина – прохолодною з опадами у вигляді дощу. Середньодобова температура повітря за першу декаду травня становила +13,9° С. Максимальна температура повітря підвищувалась до +26,9...+27,7° С тепла, мінімальна температура повітря знижувалась до -1...+4,2° С, середня вологість повітря коливалася в межах 55-63%. Кількість днів з вологістю повітря менше 30% – 4 дні. Відмічались опади у вигляді дощу 14,4-26,8 мм.

Нестійкі погодні умови звітнього періоду стримували активний розвиток фітофагів у посівах сільськогосподарських культур.

Спеціалістами відділу постійно ведеться спостереження за фітосанітарним станом посівів та вчасно надсилаються сигналізаційні повідомлення.

Фенологія культур

Озима пшениця – кущіння – вихід в трубку

Озимий ріпак – бутонізація

Ярий ячмінь, овес – 3 лист – кущіння

Горох – гілкування

Багаторічні трави – стеблування

Сад (яблуна) – цвітіння

Картопля – посадка

Соняшник – сів-сходи

Кукурудза – посів

БАГАТОЇДНІ ШКІДНИКИ

Підгризаючі совки

З 3 травня відмічається початок лялькування гусениць **озимої совки**, заляльковано близько 30% гусениць. Масове лялькування гусениць відмічається з 12 травня. Початок льоту метеликів очікується у другій декаді травня.

Піщаний мідляк

Триває живлення жуків піщаного мідляка у посівах озимої пшениці, багаторічних трав, гороху. Чисельність піщаного мідляка на полях 0,7-2,0 екз на кв.м, максимально – 3 екз (багаторічні трави). Жуки своєю діяльністю призводять до повної загибелі рослин на ранніх стадіях розвитку або значного послаблення.

З 3-го травня відмічається заселення сходів соняшника **піщаним мідляком**. Чисельність жуків в середньому складає 0,3-0,5, максимально – 3 екз/кв.м.

Оленка волохата

В теплі сонячні години відмічається літ шкідника за чисельності 1-3 екз/дереву, максимально – 5 екз. Після цвітіння садів оленка волохата мігрує на поля і живиться квітами злаків, рослинами родини хрестоцвітих.

На початку травня відмічено літ метеликів **совки-гамми** (3 травня). Масовий літ відмічено наприкінці звітнього періоду (10 травня). На відміну від інших совок, метелики совки-гамми літають вдень, метеликам необхідне живлення нектаром квітів.

Саранові

Живлення личинок коника зеленого проходить на бур'янах.

На невіддях, в теплу сонячну погоду триває літ **ріпакового та капустяного біланів** (в полі зору 2-7 метелика).

З початку травня відмічається літ **травневого хруща**. Інтенсивність льоту 1-3 екз/в полі зору. Прохолодна та дощова погода кінця звітньої декади не сприяла масовому льоту шкідника. Травневі хрущі завдають серйозної шкоди молодим плодовим і лісовим деревам і чагарникам, деяким польовим, городнім культурним рослинам.

На невіддях триває літ **лучного метелика** першого покоління. Через прохолодну погоду масового льоту не спостерігається. Інтенсивність льоту – 1-3 метелика на 10 кроків.

Хрестоцвіті блішки

У звітньому періоді триває пошкодження рослин озимого ріпаку. Прохолодна та дощова погода дещо знизила активність шкідника. Середня чисельність шкідника становить у посівах ріпаку становить 1-3 екз/кв.м (після проведення захисних заходів), пошкоджено до 10% рослин, переважно в слабкому ступені.

Дротяники та несправжні дротяники

Триває живлення дротяників й несправжніх дротяників у посівах сільськогосподарських культур за чисельності 0,5-2 екз/кв.м.

ШКІДНИКИ ТА ХВОРОБИ ОЗИМОЇ ПШЕНИЦІ

Хлібний турун

В посівах озимини триває лялькування личинок **туруна**.

Хлібна смугаста блішка

В посівах озимих та ярих зернових злакових культур проходить розвиток **хлібної смугастої блішки** за чисельності (3-5 екз/кв.м).

Триває шкодочинність посівів **злаковою попелицею**, заселено 2-5% рослин з чисельністю 1-3 екз/рос, максимально – 8 екз/рос. На початку вегетації попелиці живляться та розмножуються на листках, пізніше крилаті самки-мігранти перелітають з листя злаків на колосся у фазах цвітіння – наливу зернівок, де можуть утворювати численні колонії. У цей період вони є найбільш шкідливими. Крім безпосередньої шкоди, попелиці є спеціалізованими переносниками небезпечного вірусного захворювання – вірусу жовтої карликовості ячменю (ВЖКЯ).

Злакова п'явиця

У посівах озимої пшениці продовжується заселення крайових смуг жуками п'явиці. Чисельність шкідника становить 0,3-0,5 екз/кв.м, максимально – 2 екз, заселено – до 2% рослин.

Злакові мухи

У посівах ярого ячменю проходить літ та відкладання яєць **шведськими мухами**. Інтенсивність льоту 2-5 мухи на 100 помахів сачка.

У посівах озимої пшениці проходить літ та відкладання яєць **гессенської мухи**.

У посівах озимої пшениці та ячменю відмічається відродження личинок **чорної пшеничної мухи**.

Клоп шкідлива черепашка

Тепла та сонячна погода кінця квітня – початку травня сприяла масовому перельоту клопа шкідливої черепашки на посіви озимої пшениці. Середня чисельність клопів у крайових смугах посівів становить 0,3-1 екз/кв.м, максимально 2 екз. Зниження температури повітря та випадання опадів наприкінці першої декади травня не сприяли активному розвитку фітофага. Пошкодження клопами рослин у фазі початку виходу рослин у трубку – призводить до загибель центрального стебла.

Агроформування області проводять крайові обробки посівів проти Perezimuvalogo klopa.

Всього проти шкідників оброблено: озимих зернових – 56,99 тис.га, ярих зернових – 1,87 тис.га.

Хвороби озимої пшениці

В посівах озимих колосових відмічається не значне зростання ураженості рослин хворобами. **Кореневими гнилями, борошнистою росою та септоріозом** уражено 2-5% рослин з інтенсивністю розвитку хвороб 0,5-1%.

Оздоровлюють посіви під час виходу рослин у трубку за інтенсивності ураження плямистостями 1%, септоріозом листя 5% через обприскування відповідними фунгіцидами.

Прогресування хвороб в посівах стримується захисними заходами, які проводяться агроформуванням області.

На сьогоднішній день оброблено проти хвороб озимих зернових – 57,49 тис.га, ярих – 1,24 тис.га.

ОЗИМИЙ РІПАК

У посівах озимого ріпаку триває шкідливість **прихованохоботників, хрестоцвітих блішок**. Після проведення захисних обробок у посівах відмічається зниження чисельності фітофагів. Чисельність хрестоцвітих блішок в середньому становить 1-2 екз, прихованохоботників – 0,1-1 екз/рос.

Ріпакового квіткоїда 0,5-2 екз на рослину, пошкоджено 3-8% рослин переважно у слабкому ступені.

Піщаний мідляк за чисельності 0,4-2 екз/кв.м, виявляється в крайових смугах посівів озимого ріпаку, пошкоджено 1-3% рослин.

В посівах озимого ріпаку спостерігається літ та пошкодження рослин **оленкою волохатою**.

Рослини озимого ріпаку хворіють **пероноспорозом, альтернаріозом, фомозом**.

ШКІДНИКИ ГОРОХУ

В посівах гороху триває шкодочинність рослин гороху **бульбочковими довгоносиками** та **піщаним мідляком**. Найбільш небезпечними є пошкодження сім'ядолей і точки росту. Пошкодження бульбочкових довгоносиків призводять до зниження врожаю, погіршення якості насіння і зниження вмісту азоту в рослинах і безпосередньо в ґрунті.

За 10-15 жуків на кв.м посіви обробляють дозволеними до використання інсектицидами.

БАГАТОРІЧНИХ ТРАВ

На підростаючому листі люцерни триває живлення, парування та відкладання яєць **бульбочковими довгоносиками**. Чисельність шкідників становить – 1,2 екз/кв.м, максимально – 3 екз.

Горохова попелиця виявлена на 10% обстеженої площі з чисельністю 2-5 екз на рослину, при заселенні 2-6% рослин. Живлення комах соком листя призводить до його скручування, боби деформуються, зменшується урожайність зерна. Сприятливими умовами для масового розвитку попелиці на горосі є тепла погода та помірна вологість повітря.

Шкідники овочевих культур

Хрестоцвіті блішки

На сходах редиски та капусти відмічається шкодочинність хрестоцвітих блішок. Пошкодження рослин у слабкому ступені. При сприятливих умовах (суха та тепла погода) шкодочинність блішок зросте. Необхідно планувати захисні заходи.

Триває літ **капустяної мухи** у приватному секторі на ранній капусті, з 5-7 травня відмічено яйцекладка капустяної мухи. Найбільш шкодочинним є перше покоління, оскільки його личинки пошкоджують розсаду в парниках і молоді рослини в полі. Пошкоджені рослини капусти затримуються в рості, їхнє коріння загниває, листя прив'ядає і набуває синювато-свинцевого відтінку. Значно пошкоджені рослини гинуть.

З 5-го травня відмічається літ **морквяної мухи**. Мухи тримаються у затінених вологих місцях. Додатково живляться нектаром квіток зонтичних рослин. Необхідно слідкувати за сходами моркви та проріджувати їх при появі перших справжніх листочків.

З 3-5-го травня відмічається літ **цибулевої мухи**. Літ імаго першого покоління починається в першій декаді травня і триває 30-40 днів. Після додаткового живлення нектаром квіток самиці відкладають яйця (по 5-12 штук) під грудочки ґрунту, в тріщини, поблизу кормових рослин і на сходи цибулі (на листки і в пазухи листків).

Відмічається відкладання яєць **морквяною та цибулевою мухами**.

ШКІДНИКИ ЯБЛУНЕВОГО САДУ

Плодовим деревам продовжують дошкуляти жуки **казарки** (2,7-6 екз на дерево), **букарки** (3,5 екз на дерево). З початком цвітіння яблуні проходить яйцекладка **яблуневого квіткоїда**.

Також, у незахищених садах проходить живлення гусениць **білана жилкуватого** (заселено 5-7% дерев, 1,8-3 гусениці на дерево), **золотогуза** (5% дерев, 1,6-3 гусениці на дерево). Шкодочинність проявляється в слабкому ступені. В садах відмічається відродження гусениць **листокрутки** заселено 10-30% дерев.

З 1-4 травня в плодових насадженнях відмічено початок відродження та початок живлення личинок **зеленої яблуневої попелиці**, **бурого плодового кліща**, **яблуневої медяниці**.

Осередково, відмічається початок лялькування яблуневої плодожерки.

Після цвітіння **багаторічних насаджень для захисту дерев від комплексу шкідників та хвороб слід провести захисні заходи сумішами дозволених до використання інсектицидів та фунгіцидів**.

**Інформація
щодо поширення і чисельності шкідників сільськогосподарських рослин
у господарствах Луганської області за I декаду травня 2021 року**

Форма № 1

№ п/п	Назва культури	Обстежено, тис. га	Назва шкідника	Заселено, %		Чисельність						Пошкоджено (сисними – заселено), рослин, брун., листіків, суцвіть, плодів, %		Ступінь пошкодження, %		
				площ	рос-н (дерев)	од. вим.	іма- го	яйце	личинки		енто- мофаг	сере- дній	макс.	слаб.	сер.	сил.
									екз.	вік						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1	Озима пшениця	4,8	клоп черепашка	16	0,3	екз/кв.м	0,4-2	–	–	–	–	0,3	1	100	–	–
2	Озима пшениця	4,8	дротяники	8	0,5	екз/кв.м	–	–	0,5- 2	–	–	0,5	1	100	–	–
3	Озима пшениця	4,8	хлібна смугаста блішка	16	1,3	екз/кв.м	1,2-5	–	–	–	–	1,3	5	100	–	–
4	Озима пшениця	4,8	злакова п'явиця	7	0,5	екз/кв.м	0,3- 0,5, макс – 2	–	–	–	–	0,5	2	100	–	–
5	Озима пшениця	4,8	чорна пшенична муха	12	0,3	екз/кв.м	2-5	0,2- 0,4	1-2	–	–	0,3	0,5	100	–	–
6	Озима пшениця	4,8	гессенська муха	7	0,1	екз/кв.м	1-2	0,2	–	–	–	–	–	100	–	–
7	Озима пшениця	4,8	піщаний мідляк	12	0,8	екз/кв.м	0,5-2	–	–	–	–	0,8	4	100	–	–
8	Озимий ячмінь	0,1	хлібна смугаста блішка	15	1,3	екз/кв.м	2	–	–	–	–	1,3	4	100	–	–

9	Озимий ячмінь	0,1	клоп черепашка	8	0,2	екз/кв.м	0,3-1	-	-	-	-	0,2	1	100	-	-
10	Озимий ячмінь	0,1	чорна пшенична муха	10	0,3	екз/кв.м	3	0,3	1,2	-	-	0,3	1	100	-	-
11	Ярий ячмінь	0,65	хлібна смугаста блішка	20	0,3	екз/кв.м	1	-	-	-	-	0,3	1	100	-	-
12	Ярий ячмінь	0,65	шведські мухи	20	0,3	екз/кв.м	2-5	1,0	-	-	-	-	-	-	-	-
13	Озимий ріпак	0,1	хрестоцвіті блішки	20	5	екз/кв.м	1-2	-	-	-	-	5	10	100	-	-
14	Озимий ріпак	0,1	приховано-хоботник	6	0,5	екз/рос	0,1-1	-	-	-	-	0,5	2	100	-	-
15	Озимий ріпак	0,1	піщаний мідляк	6	1	екз/кв.м	0,4-2	-	-	-	-	1	3	100	-	-
16	Озимий ріпак	0,1	ріпаковий квіткоїд	14	2,5	екз/рос	0,5-2	-	-	-	-	2,5	8	100	-	-
17	Горох	0,11	бульбочкові довгоносики	15	1,3	екз/кв.м	0,6-2	-	-	-	-	1,3	2	100	-	-
18	Соняшник	0,1	піщаний мідляк	11	0,4	екз/кв.м	0,3-2	-	-	-	-	0,4	1	100	-	-
19	Багаторічні трави	0,23	бульбочкові довгоносики	32	2,4	екз/кв.м	1,1-3	-	-	-	-	2,4	4	100	-	-
20	Багаторічні трави	0,23	дротяники	12	1,1	екз/кв.м	-	-	0,5-2	-	-	1,1	3	100	-	-
21	Розсада капусти	0,01	хрестоцвіті блішки	100	1	екз/рос	1-2	-	-	-	-	1	2	100	-	-
22	Розсада капусти	0,01	капустяна міль	100	2	екз/рос	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	Сад	0,04	садові довгоносики	100	14 д	екз/д	3,5, макс – 10	-	-	-	-	14 д	20 д	100	-	-
24	Сад	0,04	розанова лист.	62	10 д	на 1 д	-	-	1,5-3	-	-	10 д	30 д	100	-	-
25	Сад	0,04	Білан жилкуватий,	10	5	на 1 д	-	-	1,6-3	-	-	5	7 д	100	-	-

			золотогуз												
--	--	--	-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

**Інформація
щодо ураження хворобами сільськогосподарських рослин
у господарствах Луганської області за I декаду травня 2021 року**

№ з/п	Назва культури	Обстежено, тис. га	Назва хвороби	УРАЖЕНО, %						Розвиток хвороб, %	Загинуло рослин, %
				Площ	Рослин		Назва ураженого органу	Органів рослин			
					Сер.	Макс.		Сер.	Макс.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Озима пшениця	4,8	Септоріоз	8	1,8	5	листя	2,0	5	1,0	–
2	Озима пшениця	4,8	Борошниста роса	5	1,5	4	листя	1,5	3	0,8	–
3	Озима пшениця	4,8	Кореневі гнилі	4	1,0	3	корені	1,2	3	0,6	–
4	Озимий ріпак	0,1	Пероноспороз	8	2,1	6	листя	2,5	6	1,0	–
5	Озимий ріпак	0,1	Альтернаріоз	4	1	2	листя	1,4	2	0,5	–
6	Озимий ячмінь	0,1	Сітчаста плямистість	2	0,3	1	листя	0,5	1	1,0	–

**Інформація
щодо льоту метеликів лускокрилих комах у господарствах Луганської області
за I декаду травня 2021 року**

№ п/п	Назва культури, стації	Площа, тис. га		Шкідник		Інтенсивність льоту			Співвідношення, %		Середня кількість яєць на самку
		Обстежено	Заселено	Назва	Покоління	Один. обліку	Чисельність, екз.		Самиці	Самці	
							сер.	макс.			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Озимий ріпак	0,1	–	Капустяний білан	I	екз./в полі зору за 10 хв	1	2	–	–	–

2	Озимий ріпак	0,1	–	Ріпаковий білан	I	екз./в полі зору за 10 хв	1	2	–	–	–
3	Невгіддя	0,05	–	Лучний метелик	I	екз./в полі зору за 10 хв	1	2	–	–	–
4	Невгіддя	0,05	–	Совка- гамма	I	екз./10 кроків	1	2	–	–	–